BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 23 juli 1981

betreffende een steunmaatregel die de Nederlandse Regering voornemens is te verlenen ten behoeve van een investering in de petrochemische sector

(Slechts de tekst in de Nederlandse taal is authentiek)

(81/717/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 93, lid 2, eerste alinea,

Na belanghebbenden overeenkomstig genoemd artikel te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken en gezien deze opmerkingen,

I

Overwegende dat bij artikel 6 van de Nederlandse Wet Investeringsrekening (WIR) van 29 juni 1978 (1) een „grote-projectentoeslag" is ingesteld ; dat deze toeslag wordt verleend voor projecten waarin voor meer dan 30 miljoen gulden wordt geïnvesteerd ; dat deze toeslag naar gelang van het aantal tot stand gebrachte arbeidsplaatsen tot 4 % van het geïnvesteerde bedrag kan oplopen ;

Overwegende dat de Commissie bij haar onderzoek van het Nederlandse wetsontwerp in het kader van de procedure van artikel 93, lid 3, van het EEG-Verdrag stelde dat er bij de grote-projectentoeslag sprake was van een algemene steunregeling zonder sectoriële of regionale strekking en dat op grond van deze wet steun kon worden verleend voor investeringen van ongeacht welke onderneming in ongeacht welk gebied of welke bedrijfstak ; dat deze wet derhalve een algemene steunregeling vormt die als zodanig niet in aanmerking kon komen voor toepassing van één der uitzonderingsbepalingen van artikel 92, lid 3, sub a) of c) ; dat zij, nu een sectoriële of regionale doelstelling ontbrak, de gevolgen van de steunregeling voor het handelsverkeer tussen Lid-Staten en voor de mededinging niet kon beoordelen en niet kon nagaan of zij verenigbaar was met de gemeenschappelijke markt ;

Overwegende dat zij ten aanzien van dergelijke algemene steunregelingen nu de vaste politiek volgt hiermede akkoord te gaan, mits aan één der volgende twee voorwaarden wordt voldaan, namelijk dat de Lid-Staat haar in kennis stelt hetzij van een regionaal of sectorieel programma voor de toepassing of, wanneer zulks niet mogelijk wordt geacht, van belangrijke concrete gevallen van toepassing ;

Overwegende dat de Commissie in overeenstemming met dit standpunt heeft verzocht haar vooraf en tijdig overeenkomstig artikel 93, lid 3, van het EEG-Verdrag, alle individuele gevallen van toekenning van de „investeringstoeslag voor grote projecten" mede te delen, zulks gezien de omvang van de desbetreffende investeringen ;

Overwegende dat de Commissie in haar besprekingen met de Nederlandse overheidsinstanties heeft gesteld dat zij elk geval waarin deze toeslag wordt toegekend, op de merites ervan en in het licht van de in de artikelen 92 e.v. vervatte of bij de toepassing van deze bepalingen ontwikkelde beginselen zal beoordelen ; dat de Nederlandse Regering uit het feit dat de Commissie deze systematische, voorafgaande mededeling heeft verlangd, niet vermag af te leiden dat de Commissie daarmee in enigerlei opzicht te kennen heeft gegeven tegenover de regeling van de „investeringstoeslag" gunstig te staan ;

Overwegende dat de Nederlandse Regering aan het verzoek van de Commissie gehoor heeft gegeven, aangezien zij de bovenbedoelde procedure van voorafgaande mededeling in artikel 6, lid 7, en in artikel 7, lid 3, van hoofdstuk V van de genoemde Nederlandse Wet van 29 juni 1978 heeft opgenomen ;

II

Overwegende dat de Nederlandse Regering de Commissie bij brief van 20 november 1979 in overeenstemming met deze procedure in kennis heeft gesteld van haar voornemen om de Nederlandse onderneming in de petrochemische sector de „investeringstoeslag voor grote projecten" toe te kennen ;

Overwegende dat dit voornemen beoogt, via steun aan een onderneming, een bijdrage te leveren tot de vernieuwing van research-laboratoria in de regio Amsterdam, die niet tot de creatie van nieuwe arbeidsplaatsen zal leiden ;

Overwegende dat de totale kosten van de investering worden geraamd op 39,5 miljoen gulden en het project uit hoofde van de WIR-regeling (toeslag voor grote projecten) een subsidie van 1,1 miljoen gulden zou genieten ; dat het project wegens zijn ligging in de zone Amsterdam geen regionale steun geniet ;

(1) Staatsblad 1978, nr. 368.

Overwegende dat de onderneming, die reeds in Amsterdam gevestigd is, met deze investering een winstgevende operatie wil verwezenlijken waarmee het zijn positie op een groeiende markt kan handhaven ;

III

Overwegende dat de Nederlandse Regering op 6 maart 1980 op de aanmaning van de Commissie conform artikel 93 van het EEG-Verdrag heeft geantwoord door erop te wijzen dat de WIR-regeling automatisch van toepassing is en gezien het nut van de voorgenomen investering geen selectiviteit bij de steunmaatregel toestaat ; dat de geprojecteerde investering voornamelijk bestemd zou zijn om de research op petrochemisch gebied te bevorderen, die voor de onderneming belangrijke toekomstperspectieven inhoudt ;

IV

Overwegende dat de door de Nederlandse Regering voorgestelde steun derhalve het handelsverkeer tussen de Lid-Staten ongunstig zal kunnen beïnvloeden en de concurrentie zal kunnen vervalsen of dreigen te vervalsen in de zin van artikel 92, lid 1, van het EEG-Verdrag, door begunstiging van de betrokken onderneming of van haar produktie ;

Overwegende dat volgens de bepalingen van het EEG-Verdrag steunmaatregelen die aan de in artikel 92, lid 1, vermelde criteria voldoen, onverenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt ; dat de in artikel 92, lid 3, vermelde uitzonderingen op deze onverenigbaarheid betrekking hebben op doelstellingen die in het belang van de Gemeenschap en niet in dat van de individuele begunstigde worden nagestreefd ; dat deze uitzonderingen strikt moeten worden geïnterpreteerd bij de behandeling van regionale of sectoriële steunregelingen en van individuele toepassingen van een algemene steunregeling ; dat een uitzondering met name slechts dan mag worden toegestaan wanneer de Commissie kan vaststellen dat bij ontstentenis van deze maatregelen de begunstigde ondernemingen via het marktmechanisme alleen niet zouden overgaan tot de verwezenlijking van één der doelstellingen waarop deze uitzonderingen betrekking hebben ;

Overwegende dat het maken van deze uitzonderingen voor steunmaatregelen zonder een dergelijke tegenhanger zou neerkomen op aanvaarding van een ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer tussen de Lid-Staten en van vervalsing van de mededinging zonder dat daarmede enig belang van de Gemeenschap wordt gediend terwijl men er zich anderzijds bij neerlegt dat sommige Lid-Staten ten onrechte bevoordeeld worden ;

Overwegende dat de Commissie, wanneer zij bij haar onderzoek van individuele gevallen van algemene steunregelingen bovenbedoelde beginselen hanteert, zich ervan dient te vergewissen dat er aan de zijde van de begunstigde onderneming in kwestie een tegenhanger als rechtvaardigingsgrond voor de steun aanwezig is in die zin dat de steun nodig is om het bereiken van één der in artikel 92, lid 3, bedoelde doelstellingen te bevorderen ; dat het, wanneer zulks niet kan worden aangetoond en in het bijzonder wanneer de gesteunde investering zonder meer zou worden verricht, vaststaat dat de steun niet tot het bereiken van de in de uitzonderingsbepalingen genoemde doelstellingen bijdraagt doch integendeel tot versterking van de financiële positie van de bewuste onderneming dient ;

Overwegende dat in het onderhavige geval een dergelijke tegenhanger aan de zijde van de steun ontvangende onderneming kennelijk niet aanwezig is ;

Overwegende dat de Nederlandse Regering geen argument heeft kunnen geven, en de Commissie er ook geen heeft kunnen ontdekken, voor de conclusie dat de voorgestelde steun voldoet aan de voorwaarden die de toepassing van één der uitzonderingsbepalingen van artikel 92, lid 3, van het EEG-Verdrag rechtvaardigen ;

Overwegende dat wat de uitzonderingen van artikel 92, lid 3, sub a) en c), ten behoeve van steunmaatregelen ter bevordering van de ontwikkeling van bepaalde streken betreft, in aanmerking moet worden genomen dat het gebied Amsterdam geen regio is, waarin in de zin van het sub a) bepaalde, de levensstandaard „abnormaal laag" is of waar een „ernstig gebrek aan werkgelegenheid" heerst ; dat wat de uitzondering sub c) betreft de Nederlandse Regering dit gebied niet onder de regio's heeft gerangschikt die voor een bijzondere inspanning op het gebied van regionale ontwikkeling in aanmerking komen ; dat de Nederlandse Regering in het raam van haar opmerkingen aan de Commissie zelf nadrukkelijk heeft gesteld dat de „investeringstoeslag voor grote projecten" niet op grond van overwegingen van regionale orde wordt verstrekt ;

Overwegende in verband met de uitzondering van artikel 92, lid 3, sub b), dat de investeringen in het algemeen door het normale marktmechanisme worden bewerkstelligd ; dat de onderhavige investering bovendien geen bijzonderheden vertoont die haar de hoedanigheid geven van een project „van gemeenschappelijk Europees belang" of van een project om een „ernstige verstoring in de economie" van een Lid-Staat op te heffen, welks bevordering een afwijking ex artikel 92, lid 3, sub b), van de in artikel 92, lid 1, neergelegde onverenigbaarheid van steunmaatregelen rechtvaardigt ; dat de Commissie ter gelegenheid van haar beoordeling van de regeling van de WIR heeft gesteld dat Nederland tot die centrale gebieden gerekend dient te worden, die, in de communautaire context, niet beschouwd kunnen worden als zijnde zeer zwaar getroffen door de sociale en economische problemen terwijl in deze centrale gebieden het gevaar van steunoverbieding zeer groot is, en waar meer dan elders iedere vorm van steunverlening de handelsbetrekkingen tussen de Lid-Staten zou kunnen beïnvloeden ;

dat uit de beschikbare sociaal-economische informatie niet kan worden afgeleid dat, in de context van het Verdrag, in Nederland sprake is van een ernstige verstoring van de economie ; dat de „grote-projectentoeslag" die voor concrete gevallen wordt verleend niet voor een dergelijke doelstelling wordt toegepast ; dat indien een ander standpunt zou worden ingenomen, dit ertoe zou leiden dat ten voordele van Nederland, gezien de minder snel stijgende groei en een hoog werkloosheidscijfer in de gehele Gemeenschap, investeringen worden verricht in dat land die anders in andere Lid-Staten zouden plaatsvinden, waar de economische situatie minder gunstig is ;

Overwegende dat de recente economische en sociale ontwikkeling in de Gemeenschap het vasthouden aan dit standpunt ten aanzien van deze premie rechtvaardigt, alsook ten aanzien van de concrete toepassingsgevallen hiervan ;

Overwegende tenslotte wat de afwijkingen in artikel 92, lid 3, sub c), van het EEG-Verdrag betreft ten gunste van „steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid te vergemakkelijken", uit de ontwikkeling van de sector petrochemie blijkt dat reeds het mechanisme van de markt alleen, zonder overheidsinterventie, een normale ontwikkeling van de research op dit gebied zou moeten kunnen verzekeren ; dat men bovendien in verband met de vooruitzichten voor de ontwikkeling van de petrochemische sector, niet mag aannemen dat de voorgenomen steunmaatregel het handelsverkeer niet zal wijzigen in een mate die strijdig zou zijn met het algemeen belang ;

Overwegende dat bovenvermelde Nederlandse ontwerp-steunregeling, gelet op het voorgaande, niet aan de voorwaarden, nodig voor toepassing van een der uitzonderingsbepalingen van artikel 92, lid 3, van het EEG-Verdrag voldoet,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

Het Koninkrijk der Nederlanden mag zijn bij schrijven van de minister van Buitenlandse Zaken van 20 november 1979 aan de Commissie gemelde voornemen de „grote-projectentoeslag" toe te kennen voor investeringen die door een Nederlandse onderneming in de petrochemische sector in Amsterdam worden verricht, niet tot uitvoering brengen.

Artikel 2

De betrokken Lid-Staat zal de Commissie, binnen twee maanden na de datum van de kennisgeving van deze beschikking, mededeling doen van de maatregelen, die hij getroffen heeft tot nakoming daarvan.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot het Koninkrijk der Nederlanden.

Gedaan te Brussel, 23 juli 1981.

Voor de Commissie

Frans ANDRIESSEN

Lid van de Commissie